

Wyrok z dnia 22 kwietnia 1998 r.

I PKN 47/98

Wychowawcy-terapeuci zatrudnieni w Ośrodku Rehabilitacyjno-Wychowawczym, nie będącym placówką oświatowo-wychowawczą w rozumieniu art. 1 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.), nie są nauczycielami mianowanymi, nawet jeżeli w umowach ich czas pracy został określony według reguł przewidzianych dla nauczycieli.

Przewodniczący SSN: Walerian Sanetra, Sędziowie: SN Barbara Wagner, SA Alina Krusz-Stankiewicz (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 1998 r. sprawy z powództwa Małgorzaty R. i Marii Teresy K. przeciwko Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Ośrodkowi Rehabilitacyjno-Wychowawczemu w R. o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę, na skutek kasacji powódek od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 9 października 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Rzeszowie wyrokiem z 4 czerwca 1997 r. uznał za bezskuteczne wypowiedzenie dotychczasowych warunków umowy o pracę dokonane powódkom Marii K. i Małgorzacie R., oddalił powództwo wniesione przez Sławomira P. o uznanie wypowiedzenia warunków umowy za bezskuteczne zasądzając na jego rzecz odszkodowanie za niezgodne z prawem wypowiedzenie tych warunków oraz zasądził od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwotę po 150 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódki Maria K. i Małgorzata R. były zatrudnione w pozwanym Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Wychowawczym w R. w charakterze wychowawczyń-terapeutek, na podstawie umów o pracę zawartych na czas nie określony, a powód Sławomir P., w tym samym charakterze, na podstawie umowy zawartej na okres od 2 września 1996 r. do 31 sierpnia 1997 r. Strona pozwana dokonała wypowiedzenia dotychczasowych warunków umowy o pracę poprzez zmianę wymiaru czasu pracy, proponując w miejsce obowiązujących dotychczas 30 godzin zatrudnienia tygodniowo, 40 godzinny tydzień pracy. Uznając dokonane wypowiedzenie za bezskuteczne i zasądając na rzecz powoda Sławomira P. odszkodowanie Sąd pierwszej instancji uznał, że powodowie byli zatrudnieni w placówce, która jest wymieniona w Karcie Nauczyciela (art. 1 ust. 1 pkt 6) i w związku z tym obowiązuje ich 24 godzinny tydzień pracy. Wprowadzenie przez pozwanego Uchwałą [...] Zarządu Głównego Stowarzyszenia nowego regulaminu pracy ustalającego wyższy wymiar czasu pracy powodów pozostaje więc w sprzeczności z przepisami Karty Nauczyciela i w związku z tym dokonane wypowiedzenia dotychczasowych warunków umowy o pracę są pozabawione podstaw prawnych. Należy więc uznać je za bezskuteczne w stosunku do powódek zatrudnionych na podstawie umów na czas nie określony, a na rzecz powoda Sławomira P. zasądzić odszkodowanie w oparciu o art. 50 § 3 KP.

Na skutek apelacji strony pozwanej Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z 9 października 1997 r. [...] zmienił zaskarżony wyrok w pkt I, II i V oddalając powództwa Marii K. i Małgorzaty R., nie obciążając ich kosztami postępowania za obie instancje i zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda Sławomira P. kwotę 100 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, uznając tym samym za zasadne zarzuty apelacji wobec rozstrzygnięcia roszczeń dotyczących Małgorzaty R. i Marii Teresy K. Zdaniem Sądu Wojewódzkiego trafnie apelacja zarzucała, iż bezpodstawnie przyjęto, że Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy, w którym były zatrudnione powódki jest placówką oświatowo-wychowawczą, o której mowa w art. 1 ust. 1 pkt 6 Karty Nauczyciela. Sąd Wojewódzki uznał, że Stowarzyszenie nie jest organizacją społeczną ani związkową, a jest to organizacja pozarządowa działająca na podstawie prawa o stowarzyszeniach. Stowarzyszenie to oraz prowadzone przez niego placówki rehabilitacji dzieci upośledzonych nie podlegają przepisom ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.), co potwierdził Kurator Oświaty w R. na

żądanie Sądu Rejonowego. Brak jest zatem podstaw do uznania, że do osób zatrudnionych w Ośrodku w charakterze wychowawców-terapeutów mają zastosowanie przepisy Karty Nauczyciela. Dokonane przez organ uprawniony - Zarząd Główny Stowarzyszenia - zmiany regulaminu pracy i wprowadzenie w nim wyższego wymiaru czasu pracy wychowawców-terapeutów uzasadniały wypowiedzenie tym osobom dotychczasowych warunków umów o pracę, co oznacza, iż żądanie uznania wypowiedzenia za bezskuteczne jest pozbawione podstaw. Oczywiście należało ustalić prawidłowo okres wypowiedzenia, który upłynął 30 czerwca 1997 r.

Sąd Wojewódzki podzielił natomiast pogląd Sądu pierwszej instancji w zakresie naruszenia przez stronę pozwaną zasad dotyczących rozwiązywania umów o pracę zawartych na czas określony i skoro w umowie zawartej ze Sławomirem P. nie zastrzeżono - w oparciu o art. 33 KP - możliwości wcześniejszego jej wypowiedzenia, to dokonane wypowiedzenie dotychczasowych warunków umowy, narusza prawo. Z tych tylko względów (formalnoprawnych) Sąd Wojewódzki uznał, że apelację w tym zakresie należało oddalić, nie dokonując oceny zasadności wypowiedzenia.

Kasację od tego wyroku wniosły powódki zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w szczególności art. 30 § 2 KP przez jego zastosowanie, mimo że stosunek pracy powódek jako nauczycielek powstał na podstawie mianowania i dlatego przy ocenie roszczenia powódek należy zastosować przepisy Karty Nauczyciela i w związku z tym zarzutem wniosły o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej pkt I, II i V i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania kasacyjnego, względnie o zmianę wyroku w zaskarżonych punktach i oddalenie apelacji pozwanego i zasądzenie na rzecz strony powodowej kosztów postępowania za drugą instancję i postępowania kasacyjnego.

W uzasadnieniu kasacji pełnomocnik powódek zarzucał, że u postaw rozstrzygnięcia Sądu Wojewódzkiego legła błędna ocena stanu faktycznego sprawy, której skutkiem było niewłaściwe zastosowanie prawa materialnego, a w szczególności błędny pogląd, że pozwany Ośrodek nie stanowi placówki oświatowo-wychowawczej, artystycznej oraz resocjalizacyjnej w rozumieniu art. 1 ust. 1 pkt 6 Karty Nauczyciela. Stanowiska tego Sąd Wojewódzki nie uzasadnił poprzez przytoczenie podstawy prawnej i pominął fakt, że powódki łączył z pozwanym stosunek pracy na podstawie mianowania i były wobec nich stosowane w trakcie zatrudnienia przepisy Karty Nauczyciela.

Strona pozwana wносиła o oddalenie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 393¹¹ KPC Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji, biorąc pod uwagę z urzędu jedynie nieważność postępowania.

Kasacja powódek zarzuca naruszenie prawa materialnego - art. 30 § 2 KP, a w uzasadnieniu wskazuje ponadto na naruszenie art. 1 ust. 1 pkt 6 Karty Nauczyciela, co oznacza, iż Sąd Najwyższy ocenia zasadność kasacji jedynie w płaszczyźnie naruszenia tych przepisów. Kasacja nie wskazuje natomiast naruszenia konkretnych przepisów dotyczących postępowania, mimo że w uzasadnieniu zarzuca błędną ocenę stanu faktycznego dokonaną przez Sąd Wojewódzki i brak należytego uzasadnienia zajętego przez ten Sąd stanowiska.

Zdaniem Sądu Najwyższego kasacja nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż wskazane w niej przepisy prawa materialnego nie zostały naruszone.

Nietrafny jest zarzut kasacji, iż Sąd Wojewódzki nieprawidłowo przyjął, że Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy nie jest placówką, o jakiej mowa w art. 1 ust. 1 pkt 6 ustawy z 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst- Dz. U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357). W myśl tego przepisu Kartie Nauczyciela podlegają i są zatrudnieni według obowiązujących w niej zasad, nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w placówkach kształcenia artystycznego dzieci i młodzieży, placówkach opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych prowadzonych przez spółdzielnie, instytucje i organizacje społeczne, które działalność oświatowo-wychowawczą i kształcenie artystyczne prowadzą na podstawie statutu. Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy działa na podstawie statutu w ramach Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym i jest niepubliczną, specjalistyczną placówką (§ 1 ust. 1 Statutu). Nie jest więc prowadzony przez spółdzielnię lub organizację, o jakiej mowa w powołanym art. 1 ust. 1 pkt 6 Karty Nauczyciela, a ponadto nie jest placówką opiekuńczo-wychowawczą lecz rehabilitacyjno-wychowawczą. W zadaniach przyjętych do realizacji przez Ośrodek, a określonych w jego statucie przeważają zadania dotyczące rozwoju psychoruchowego oraz rehabilitacja zdrowotna, co jest uzasadnione i zrozumiałe ze względu na charakter schorzeń występujących u dzieci pozostających w kręgu zainteresowania Ośrodka. Ośrodek ten nie jest również placówką objętą systemem oświaty, co

prawidłowo ustalił Sąd Wojewódzki, a jedynie spełnia wymogi w zakresie działalności edukacyjnej określone w tej ustawie.

Bezpodstawne jest więc twierdzenie, że powódki były zatrudnione w oparciu o mianowanie, gdyż nie wynika to z zawartych z nimi umów o pracę i jak wskazano wyżej pracodawca nie miał wobec nich takiego obowiązku, skoro nie były wychowawczyniami w rozumieniu Karty Nauczyciela. Stosowanie wobec powódek do czasu dokonania wypowiedzenia dotychczasowych warunków umowy o pracę - zmniejszonego wymiaru czasu pracy - mogło nastąpić na mocy decyzji pracodawcy, co nie oznacza, iż pierwotnie ustalony wymiar czasu pracy nie mógł ulec zmianie poprzez dokonanie wypowiedzenia zmieniającego. Brak podstaw do zastosowania wobec powódek przepisów Karty Nauczyciela powoduje konsekwentnie uznanie, iż zaistniały przyczyny uzasadniające zmianę dotychczasowych warunków umowy o pracę. Podnieść ponadto należy, że zawarty w kasacji zarzut naruszenia art. 30 § 2 KP wynika niewątpliwie z błędu zawartego w uzasadnieniu wyroku Sądu Wojewódzkiego, gdyż Sąd ten przywołał art. 30 § 2 KP w kontekście ustalenia prawidłowego okresu wypowiedzenia umowy, a więc, niewątpliwie chodziło o art. 30 § 2¹ KP.

Z tych względów i na mocy art. 393¹² KPC Sąd Najwyższy oddalił kasację.

=====